

Полемика - Србија у Европи

Апсурдна илузија?

Бирачко тело у земљама чланицама које је против проширења ЕУ, у случају уласка Србије у Европско економско подручје било би, у за нас најгорем случају, индиферентно. Стога је, сматрам, вероватније да уђемо у ЕЕП него у ЕУ

Борис Беговић, председник Центра за либерално-демократске студије и професор Правног факултета Универзитета у Београду

Флоријан Бибер у свом прилогу у НИН-у од 17. јануара ове године оцењује да је моја идеја о економској, а не политичкој интеграцији Србије у Европу „прилично апсурдна“ и „ништа више од илузије“.

Уколико је нешто апсурдно, то значи да је бесмислено, односно логички немогуће. Нигде у свом тексту Бибер није понудио ниједан аргумент у прилог томе. Штавише, у другом објављеном тексту у истом броју НИН-а економисти Светске банке Индермит Гил и Лазар Шестовић управо нуде аргументе у прилог тези да је Србији потребна економска интеграција у Европу и показују колико је моја идеја смислена. Наравно, управо сам користио Гилове налазе о Европи као „машини конвергенције“ када сам формулисао свој предлог. У свом тексту Гил и Шестовић износе управо економске разлоге за интеграцију. Како су на основу тога дошли до налаза да је важно „учланити се у ЕУ“, тј. како су дошли до закључка да је политичка интеграција неопходна да би се активирала „машина конвергенције“ за мене остаје мистерија.

Далеко је озбиљнија Биберова примедба да је мој предлог – илузија. Тиме се расправа пребацује на терен могућности остварења идеје о економској интеграцији без политичке, о чланству у ЕЕП (Европском економском подручју). Уколико се прескоче његове напомене о процесу придруживања ЕЕП-у, које показују да не постоји непремостива препрека, долазимо до кључног налаза да је за приступање Србије ЕЕП-у потребна сагласност свих земаља чланица, а то значи свих чланица ЕУ. Наравно, из мог текста се јасно види да предлог о приступању ЕЕП-у треба да се поднесе земљама ЕУ и другим које чине ЕЕП. Нико (нормалан) не сматра да се приступање неком клубу може остварити без сагласности чланова тог клуба и примедба на ту тему је пуцањ у празно.

Али управо ту долазимо до кључног питања које Бибер заобилази. Да ли земље чланице ЕУ имају више подстицаја да Србију приме као пуноправну чланицу ЕУ, дакле земљу политички интегрисану у клуб, или као чланицу ЕЕП? Подстицаји за прву врсту чланства везани су за политичка условљавања која спроводе политичке елите кључних земаља ЕУ.

То условљавање се у овом тренутку односи на статус Косова, а већ се може поставити питање унутрашњег уређења Босне и Херцеговине или било који други проблем за који се процени да притисак на Србију може да га реши. Овим приступом акценат се ставља на процес политичке интеграције са крајње неизвесним циљем. За разлику од политичке елите, бирачко тело у кључним земљама чланицама индиферентно је према овим питањима.

Сматрам да економска интеграција Србије решава нека од кључних питања због чега је изборно тело земаља чланица, нарочито оних најбогатијих и најмоћнијих, против проширења Уније. Прво, само чланство у ЕЕП не подразумева нето трансфере од богатијих ка сиромашнијим чланицама тог подручја. Дакле, улазак Србије у такву интеграцију не би значио веће оптерећење пореских обвезника најбогатијих и најмоћнијих земаља ЕУ. Друго, слободном трговином унутар ЕЕП добија и једна и друга страна – због тога бирачко тело највећим делом није против слободне трговине. Треће, у тела Европске комисије неће улазити српски представници, а бирачко тело најмоћнијих земаља ЕУ прилично је, с правом или не, иритирано тиме што о неким стварима битним за то тело одлучују државни службеници из новопримљених земаља. Дакле, бирачко тело у земљама чланицама које је против проширења ЕУ, у случају уласка Србије у ЕЕП било би, у за нас најгорем случају, индиферентно. Стога је, сматрам, вероватније да уђемо у ЕЕП него у ЕУ.

И на крају, желим да изнесем утисак везан за наслов Биберовог прилога „Нема пречица до Европе“. Из мог текста јасно произлази да предлог приступања ЕЕП није никаква пречица. Потпуно је јасно који се услови морају испунити и на шта се земља чланица мора обавезати – навођење норвешке самоироничне кованице „факс-демократија“ речито говори о томе. Приступање ЕЕП-и је озбиљан посао који би темељито изменио Србију – економски и, неминовно, политички. Због чега је Бибер ту видео тражење пречице? Да ли се можда ради о стереотипу о Балканцима који, уместо да озбиљно и дисциплиновано раде, увек траже пречице? Не верујем, али мислим да ипак треба пажљиво прочитати текстове на које се реагује.